

vor nuværende Landbolovgivning er opstaaet under Forhold, der vare væsentlig forskellige fra Nutidens, saaledes er den fremgaaet af Ansuelser, som Statsøconomien ikke mere vedkjender sig. Ethvert Forsøg paa væsentlig at forandre Fæstelovgivningen af Hensyn til den ene eller den anden Part af de Contraherende vil forrykke og forvirre Forholdet, føre til Uretfærdighed, gavne Begrundelse i Almeenvellets Forbringere og enten vække Uro eller fordærvelige Forhaabninger. Men det er dog kun væsentlige Forandringer, der ville tilfredsstille begge Parter og gavne Samfundet. Derfor skal Loven derfor skal vedblive at være lige og taalstelig for Alle, saa maae Forandringer i Fæstelovgivningen efter min For- mening sættes i Forbindelse med andre Forandringer i Landbolovgivningen, og det maa være tydeligt, at den nye Landbolovgivning i det Hele svarer til Nutidens Krav og tilfredsstiller disse, uden at tilside- sætte Retfærdigheds- og Billighedshensyn. Dersom man kunde tænke sig en Over- eenskomst mellem Ciere og Fæstere, saa at Regjeringen i Henhold hertil saaatfide ifkun havde nødig at paatrykke denne Overeenskomst Lovlighedens Stempel, saa vilde Sagen uægte- lig staae noget anderledes; men en saadan Overeenskomst foreligger ikke. Man gjør under disse Omstændigheder fløgst ikke at røre ved Fæstelovgivningen, naar man intet Væsentligt kan afgjøre, og at stole paa, at de frivillige Afhændelser af Fæstegods efterhaanden vilde tage igjen, og derved omsider Vanstelighe- derne ved Indførelsen af en tidsvarende Land- bolovgivning formindskes. De Forandringer, jeg har været med subsidiairt at foreslaae, anseer jeg heller ingenlunde for at være nødvendige. Jeg troer, at Agerbruget kan gaae frem under den bestaaende Fæstelovgivning, og at man heller ikke med Dette kan paastaae, at Fæste- lovgivningen indeholder noget, der maa føre til Uretfærdighed mod Brugerne af Fæstegaarde. Jeg maa derfor principa- lter fravaade det ærede Thing, at gaae ind paa nogen Forandring i Fæstelovgivningen. Naar jeg desuagtet subsidiairt har sluttet mig til visse Indstillinger i Udvalgets Betænkning, som deels tilsigte at paastunde den frivillige Afhændelse af

Fæstegaarde, deels gjøre et forbedret Agerbrugs Indførelse lettere eller formindskte Hazarden ved Fæstecontracter saa er det kun, fordi jeg ikke forud kan vide, om det ærede Thing vil tiltræde min Indstilling om at forfaste Loven, og der- for har troet at burde understøtte de Forslag, som efter min Opfattelse, under Forudsæt- ning af, at der skal foretages partielle For- andringer i Fæstelovgivningen, ere mindst be- tænkelige.

Lovudkastets § 2 og følgende Bestemmelser gaae ind paa at forbedre den bestaaende Fæstelovgiv- ning. Ligesom Dusket derom først er fremkommet efterhaanden, som det viste sig, at Bestræbelserne for ved Lovgivningsmagtens umiddelbare Ind- griben at faae Fæsteforholdet aldeles ophævet, ikke formaaede at trænge igjennem, saaledes vil en ny Lov, der nu søger at bøde paa enkelte af dets Mangler, fornødentlig kun kunne byg- ges paa den Forudsætning, at det endnu i en rum Tid vil komme til at bestaae. Da det imidlertid er Udvalgets Overbetiænkning, at Fæstevæsenet, hvad man end forøvrigt maatte mene om dets gode og dets svage Sider, lige- saalidt passer til de nu som rigtig anerkjendte Grundsætninger om Jordts Afbenyttelse, som til den Udvikling, vore offentlige Tilstande have faaet, og at den skadelige Indflydelse, som det udøver paa Forholdet mellem vigtige Sam- fundsklasser og paa Udviklingen af vor com- munal og politiske Frihed, gjør en snarlig Løsning af samme magtpaaliggende, saa har Udvalget taget under Overveielse, hvorvidt der fra Lovgivningens Side kunde gjøres Noget for at fremskynde en saadan Løsning ad den Vej, hvorimod der fra ingen Side kan veies nogen Indvending, og som fra alle Sider stedse er erkjendt for den ønskeligste, nemlig gennem frivil- lig Overeenskomst. Udvalget har da troet at kunne optage Grundtanken i et Forslag, som ved tidligere Vellykke har fundet stor Tilslutning, nemlig at opmuntre til Fæstegaardenes Over- dragelse til de nuværende Fæstefamilier, ved at indrømme dem, som herefter og paa saadan Maade sælge deres Fæstegods, fri Disposition over en Dvotadeel — naturligtvis dog kun ved